

2021-02-19

Funktionen för ledningsstöd
Lars A Andersson
Direkt 010-2250391
lars.a.andersson@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över PM Ändringar i begränsningsförordningen

S2021/01524

Detta remissvar avser ett samlat svar från de länsstyrelser som anges som remissinstanser för promemorian om ändring i begränsningsförordningen. Remissvaret har dessutom förankrats med övriga länsstyrelser.

Beslut

Länsstyrelserna genom Länsstyrelsen i Dalarnas län tillstyrker förslaget till förordning om ändring i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsen lämnar dock synpunkter enligt nedan.

Yttrande

Länsstyrelsen lämnar efter förankring med övriga länsstyrelser följande synpunkter för beaktande i fortsatt beredning.

Synpunkter på promemorians förslag till förordningsändring i kapitel 2.1

Länsstyrelserna ser positivt på att krav på särskilda smittskyddsåtgärder införs på museer och konsthallar samt att nöjesparker m.m. kan tillåtas öppnas med rätt smittskyddsåtgärder.

Rubriken till 2 § bör revideras till Nöjesparker m.m.

Vad gäller förslaget tillägg i 6 kap. 1 § avseende begravningsceremoni ser länsstyrelserna positivt på att detta förtydligas. Möjligen bör det förtydligas i promemorian att det endast gäller själva begravningsceremonin och inte påföljande begravningskaffe eller motsvarande.

Vad gäller föreslagen reglering i 8 kap. bedöms det som positivt att kommunerna bemyndigas att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa platser där det finns påtaglig risk för trängsel. Det är dock av vikt att reglera hur sådant

kommunalt beslut kan fattas, då det som utgångspunkt borde vara ett beslut av sådan principiell beskaffenhet eller annars av större vikt att endast kommunfullmäktige skulle besluta om det, 5 kap. 1 § kommunallagen. Sådana kommunala beslut kan komma att behöva fattas med kort framförhållning varför ett beslut i kommunfullmäktige svårligen kan inväntas. Det kan också finnas anledning att särskilt reglera om hur dessa föreskrifter ska kungöras för att säkerställa ett snabbt ikraftträdande.

Synpunkter på promemorians förslag till förordningsändring i kapitel 2.2

Länsstyrelserna ser positivt på att, när det blir möjligt utifrån aktuell smittspridning, kunna öppna upp för mer differentierade begränsningar vad gäller olika typer av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

I förslag till reviderad lydelse av 3 kap 2 § sista stycket bör ordet ”minst” (20 deltagare) bytas ut. Ordet ”minst” kan tolkas som att man får vara ett obegränsat antal deltagare. Förslag till alternativ lydelse skulle kunna vara: ”Vid en allmän sammankomst som hålls för religionsutövning med anledning av dödsfall får deltagarbegränsningen inte sättas lägre än 20 deltagare.

Det är i sig positivt att Folkhälsomyndigheten kan meddela föreskrifter om smittskyddsåtgärder vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Vad gäller föreskrifter om deltagarbegränsningar vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar anser länsstyrelserna att länsstyrelserna istället fortsatt ska få meddela föreskrifter i respektive län. Länsstyrelserna såsom geografiskt områdesansvariga i respektive län har väl etablerade kontakter med länets aktörer och har således mycket god kännedom om läget i länet. Länsstyrelserna har under pandemin meddelat föreskrifter vid behov och har också hanterat föreskrifterna på ett samstämmigt och ensat sätt mellan de 21 länsstyrelserna när smittspridningen varit likartad i landet.

Oavsett föreskriftsrätt om antalet deltagare, menar länsstyrelserna att begreppet deltagare borde vara tydligare angivet redan i förordningen. Vem som är deltagare eller inte i en offentlig tillställning eller allmän sammankomst har inte tidigare haft betydelse i ordningslagens bemärkelse och då Polismyndigheten och länsstyrelserna har ett överlappande tillsynsansvar finns det därmed risker för olika tolkningar i olika delar av landet och för liknande arrangemang. Länsstyrelserna har särskilt uppmärksammat problematik kring beräkningen av antalet deltagare vid tävlingar och uppvisningar av motorsport, där deltagarna i sig sitter i varsitt fordon, men också vem som ska anses vara en funktionär eller en deltagare i olika arrangemang.

Det överlappande tillsynsansvaret vad gäller allmän sammankomst och offentlig tillställning mellan Polisen och länsstyrelserna bör också förtydligas.

Länsstyrelsernas uppfattning är att enligt covid-19-lagen och ordningslagen har Polisen det primära tillsynsansvaret över arrangemang som kräver tillstånd eller anmälan enligt ordningslagen. Detta gäller även efter det att beslut i tillståndsfrågan fattats av Polisen eller då ett tillstånd inte sökts till ett arrangemang som kräver sådant. Denna slutsats vilar på flera skäl.

- Polisen ska vid tillståndsprövningen beakta gällande smittskyddsregler, varför det är naturligt att den myndighet som fattat beslutet följer upp att det efterlevs, även beträffande vidtagna smittskyddsåtgärder.
- Det är ett brott att ordna ett arrangemang i strid med ordningslagen, vilket Polisen enligt 2 § polislagen har till uppgift att förebygga.
- Det är endast efter ett polisiärt beslut enligt 21 § covid-19-lagen som staten kan upplösa en tillställning. Länsstyrelsen kan aldrig begära polishandräckning för detta ändamål utan endast för att få tillträde till platser för att göra tillsyn.

Polisen har alltså fått de skarpaste tillsynsverktygen att arbeta med och har därmed ett primärt ansvar för att tillsyn initieras enligt länsstyrelserna. Det finns också risk för dubbelbestraffning, både i form av straffrättsliga åtgärder från polisen och viten enligt tillsynsbeslut från länsstyrelserna. Polisens tillsynsverksamhet kan, enligt länsstyrelserna, inte vara begränsad till att hantera ordningsstörningar då polisens tillståndsprövning i sig innebär ett ställningstagande till begränsningsförordningens samtliga regleringar och inte endast deltagarbegränsningarna.

Givetvis kan länsstyrelsernas tillsynsverktyg komma till god användning då polisen uttömt sina möjligheter att utöva tillsyn. Exempelvis efter ett återkommande arrangemang som upplösts av polis vid ett tillfälle. Då kan ett föreläggande med vite från en länsstyrelse vara effektivt.

En fortsatt otydlighet i det överlappande tillsynsansvaret riskerar att fördröja tillsynsarbetet över verksamheter som faller under ordningslagen.

Om föreskriftsrätten flyttas till Folkhälsomyndigheten bör en övergångsbestämmelse införas med innebörden att länsstyrelsens redan meddelade föreskrifter gäller till dess Folkhälsomyndigheten meddelat nya föreskrifter eller till dess länsstyrelsen upphäver beslutade föreskrifter. Vidare påtalar länsstyrelserna i så fall vikten av att 3 kap. 6 § beslutas och att Folkhälsomyndigheten åläggs att ge länsstyrelserna tillfälle till yttrande innan föreskrifter meddelas.

Övriga synpunkter

Länsstyrelserna delar uppfattningen att det är av största vikt att regeringen har en helhetsbild över vilka föreskrifter som förvaltningsmyndigheter och kommuner meddelat med stöd av covid-19-lagen. Möjligen borde förslaget om uppdrag istället ersättas av att det i covid-19-lagen och begränsningsförordningen införs ett rapporteringskrav till regeringen när föreskrifter meddelas med bemyndigande av aktuellt regelverk.

Konsekvenser för staten

Såsom anges i PM kommer länsstyrelsernas tillsynsuppdrag att utvidgas i stor utsträckning. Länsstyrelserna har sedan tidigare tilldelats 174,6 mnkr i utökat anslag för arbete med tillsyn av de föreskrifter som meddelas med stöd av covid-19-lagen under 2021. Länsstyrelserna ser med dessa nya regleringar och mer differentierade regler risk för en mer omfattande tillsyn med mer komplicerade tillsynsärenden varför länsstyrelserna påtalar att det finns en risk att redan beviljade medel inte kommer att täcka uppkomna kostnader för tillsynen under 2021.

Medverkande

I detta ärende har landshövding Ylva Thörn beslutat och rättschef Lars A Andersson varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Claire Melin, enhets- och rättschef vid Rättsenheten Länsstyrelsen i Västra Götalands län medverkat.

Beslutet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Västmanlands län